

Broedende en territoriale Bonte Strandlopers in de Nederlandse Waddenzee en de noordelijke provincies in de afgelopen 40 jaar

Pol in het overstromingsgrasland op de Schildhoek in het Lauwersmeer waarin zich het nest van de Bonte Strandloper in 2023 bevond. Lauwersmeer, 17 mei 2023 (foto: Romke Kleefstra). Tuft of grass in the flood-plain at Lake Lauwersmeer where the nest of the Dunlin was located in 2023.

Het laatste zekere broedgeval van de Bonte Strandloper in Noord-Nederland dateert van 1986 in het Lauwersmeergebied. Sindsdien zijn regelmatig territoria vastgesteld in het Nederlandse Waddengebied, maar bleven nestvondsten uit, tot 2023. Een nest in het Lauwersmeergebied, 37 jaar na de laatste nestvondst, is aanleiding om het voorkomen van territoriale en broedende Bonte Strandlopers in de Nederlandse Waddenzee en de noordelijke provincies eens op een rij te zetten.

Romke Kleefstra & Arjan Boele

Bonte Strandlopers *Calidris alpina* waarvan in Nederland broedgevallen en territoria worden vastgesteld behoren tot de ondersoort *C.a. schinzii*, ook wel 'Baltische Bonte Strandloper' genoemd en in vroegere tijden 'Kleine Bonte Strandloper'. Het broedareaal strekt zich van Zuidoost-Groenland en IJsland, via Groot-Brittannië en Zuid-Scandinavië uit tot de Baltische kustgebieden (van Gils & Wiersma 1996, Rösner & Delany 2009). Deze populatie staat onder druk en verliest steeds meer terrein (Calladine 2020, Reneerkens *et al.* 2025), hoewel er discussie bestaat over hoezeer dit één populatie is, omdat de Baltische, Britse en IJslandse *schinzii*'s alle drie onderling genetisch van elkaar verschillen (o.a. Wennerberg & Bensch 2001, Stroud *et al.* 2004). Samen met Wales en Engeland ligt Nederland aan de zuidrand van het broedareaal van de *schinzii*'s. De Baltische Bonte Strandloper is nooit een algemene broedvogel in Nederland geweest, maar broedde waarschijnlijk tot het einde van de 19^e eeuw jaarlijks in Noord-Nederland in het Waddengebied en landinwaarts in kruidenrijke, natte weide in laagveengebieden (Bijlsma *et al.* 2001). Des-

tijds was de soort nog talrijk in oude graslandssystemen in met name Noord-Duitsland, Zweden, Denemarken, Polen en Estland met naar schatting 100 000-200 000 broedparen, waarvan de helft in Denemarken (Thorup 1998). Tot halverwege de 20^e eeuw handhaafde de soort zich in Nederland als een zeldzame broedvogel in het Waddengebied en langs de kusten van het IJsselmeer (Haverschmidt 1942, afbeelding 1), maar verdween daarna (van der Ploeg *et al.* 1977). Tijdens de eerste broedvogelatlas in de jaren zeventig werden mogelijke broedgevallen vastgesteld op Waddeneilanden als Ameland Fr en Schiermonnikoog Fr, en langs de Waddenkust van Noord-Holland (Teixeira 1979). Ook daarna werden regelmatig territoria vastgesteld in het Waddengebied, maar zekere broedgevallen bleven vrijwel uit. Alleen in 1984 en 1986 werden nesten gevonden in het Lauwersmeergebied Fr/Gr (van Dijk & Borrius 1985, van Dijk & Beemster 1988). In de jaren daarna was regelmatig sprake van territoriale, veelal nestindicatieve Bonte Strandlopers. Een nestvondst bleef echter uit tot het voorjaar van 2023, opnieuw in het Lauwersmeergebied. Deze nestvondst wordt in dit artikel beschreven, inclusief een overzicht van alle territoria in Noord-Nederland die sinds het laatst gedocumenteerde broedgeval in 1986 werden vastgesteld.

MATERIAAL EN METHODE

Sinds 1991 worden populaties van 35 soorten kustbroedvogels in de internationale Waddenzee op gestandaardiseerde wijze gemonitord. Dit trilaterale monitoringprogramma heeft tot doel jaarlijks volledige tellingen uit te voeren van zeldzame broedvogels (incl. Bonte Strandloper) en kolonievogels, terwijl de algemene broedvogels jaarlijks worden geteld in steekproefgebieden verspreid over het Waddengebied. Eens in de zes jaar vindt een integrale telling van alle 35 broedvogelsoorten plaats om de totale populatieschattingen voor algemene broedvogels met regelmatige tussenpozen te herzien (Koffijberg *et al.* 2022). In Nederland wordt deze monitoring gecoördineerd door Sovon Vogelonderzoek Nederland, ook voor gebieden in het binnenland waar jaarlijks tellingen van zeldzame en algemene broedvogels worden uitgevoerd in het kader van het Broedvogel Monitoring Project (Boele *et al.* 2024).

In veel gebieden en op veel eilanden in de Nederlandse Waddenzee loopt de broedvogelmonitoring al langer dan 1991, veelal uitgevoerd door zowel natuurbeheerorganisaties als onderzoekers. In het Lauwersmeergebied bijvoorbeeld is dit al het geval sinds de afsluiting van het voormalige estuarium in 1969 (van Eerden *et al.* 1979, Altenburg *et al.* 1985, Kleefstra *et al.* 2025).

Nico Marra (fotoarchief Het Vogeljaar)

Afbeelding 1. Paar Bonte Strandloper met jongen, Piamer Kooiwaard Fr, juni 1941. *Dunlin pair with downy young on the shore of Lake IJsselmeer, June 1941.*

Romke Kleefstra

Afbeelding 2. Nest Bonte Strandloper tijdens vondst op de Schildhoek, Lauwersmeer, 16 mei 2023. *Dunlin nest when it was found on June 16, 2023.*

Romke Kleefstra

Afbeelding 3. Nest Bonte Strandloper op de Schildhoek, Lauwersmeer, tijdens nestcontrole op 17 mei 2023, om te zien of het een vierlegsel was geworden. *Nest of Dunlin during nest inspection on May 17, 2023, to confirm if it had become a clutch of four.*

Voor dit overzicht zijn waarnemingen gebruikt die wijzen op een territorium of broeden, incl. waarnemingen van eenmalig baltsende Bonte Strandlopers in broedkleed, die volgens landelijke inventarisatiecriteria niet voldoen als 'geldig territorium' (Vergeer *et al.* 2023). Waarnemingen van volwassen individuen en paren in broedkleed in geschikt broedhabitat zonder enig territoriaal gedrag werden uitgesloten.

RESULTATEN

Nestvondst Lauwersmeer 2023

Op 16 mei 2023 vond de hoofdauteur tijdens de jaarlijkse broedvogelinventarisatie van het Lauwersmeergebied een nest met drie eieren in overstromingsgrasland op de Schildhoek Gr (afbeelding 2). Bij toeval stootte hij een vrouwtje Bonte Strandloper op, waarna ze snel en ver wegvloog, en geen binding met de locatie vertoonde. Doordat direct daarna zich een mannetje in broedkleed liet zien die afleidingsgedrag vertoonde, werd een nest gezocht en gevonden op de plek waar het vrouwtje opvloog. Een dag later is het nest nogmaals bezocht en bevatte het inmiddels vier eieren met als afmetingen 3,34 x 2,46, 3,32 x 2,45, 3,37 x 2,43 en 3,34 x 2,44 cm (afbeelding 3). Met een leg-interval van 30-36 uur tussen de eieren en een broedduur van 21,5-22 dagen (Soikeli 1967) begon het paar het legsel op 11-12 mei en zou het 7 juni uitgekomen moeten zijn. Bij een nestcontrole op 4 juni was het nest leeg en schoon, zonder tekenen van uitgekomen

men en/of gepredeerde eieren. Het nest lag op zo'n 400 m van de onbegroeide waterrand van het Jaap Deensgat en een kleine 150 m van plassen in het overstromingsgrasland (afbeelding 4). Het was de eerste en enige nestvondst in het Waddengebied en het noorden van Nederland sinds de laatste nestvondst in 1986 (van Dijk & Beemster 1988).

Territoria Waddenzee en Noord-Nederland sinds 1986

In de kleine 40 jaar na de laatste nestvondst in 1986 werden 38 territoriale Bonte Strandlopers in het noorden van het land vastgesteld. In 23 van de 38 gevallen vertoonden de vogels afleidingsgedrag (tabel 1). Het gaat dan om adulte individuen in broedkleed die op korte afstand van de waarnemer blijven, daarbij zo nu en dan een vleugel opsteken alsof ze gewond zijn, opzichtige broedhoudingen aannemen, kort opvliegen en invallen en dan hun vleugels kort omhoog houden (eigen waarnemingen Lauwersmeer en Dollard Gr; zie ook Cramp & Simmons 1983). Deze gedragingen wijzen op de aanwezigheid van nesten of jongen, net zoals de nestvondst in het Lauwersmeer in 2023 bevestigde. Veertien keer betrof het baltsende individuen/paren in geschikt broedgebied. De meeste van de waarnemingen komen uit de Dollard (13) en het Lauwersmeergebied (12).

Broedhabitat

De meeste territoria werden vastgesteld in zoutwatermilieus van kwelders (24). In 14 gevallen ging het om zoetwatergebieden, zoals overstromingsgrasland in het Lauwersmeer en Sneekerveer Fr, vochtige heide van het Dwingelderveld

Tabel 1. Broedende en territoriale Bonte Strandlopers in de Nederlandse Waddenzee en de noordelijke provincies na de laatste nestvondst in 1986 (van Dijk & Beemster 1988). Waarnemingen met een * betreft eenmalige waarnemingen van baltsende individuen die volgens de richtlijnen van het BMP (Vergeer *et al.* 2023) niet voldoen aan de criteria om van een territorium te spreken. *Breeding and territorial Baltic Dunlins in the Dutch Wadden Sea and northern Dutch provinces since the last breeding record in 1986. Observations marked with an * concerns one-off observations of displaying individuals that do not meet the criteria for a territory according to the Sovon guidelines for mapping breeding birds (Vergeer et al. 2023).*

jaar - year	gebied - area	N	broedindicatie - breeding indication	habitat
1988	Ameland Fr	1	balts - display*	kwelder - salt marsh
1995	Lauwersmeer Fr/Gr	1	alarm/afleiding - alarm/distracting	overstromingsgrasland - freshwater flood land
1995	Dollard Gr	1	balts - display	kwelder - salt marsh
1996	Dollard Gr	1	alarm/afleiding - alarm/distracting	kwelder - salt marsh
1996	Dollard Gr	1	balts - display	kwelder - salt marsh
1997	Dollard Gr	1	alarm/afleiding - alarm/distracting	kwelder - salt marsh
1998	Griend Fr	1	alarm/afleiding - alarm/distracting	kwelder - salt marsh
1998	Dollard Gr	1	balts - display	kwelder - salt marsh
1999	Terschelling Fr	2	alarm/afleiding - alarm/distracting	kwelder - salt marsh
2000	Dollard Gr	1	alarm/afleiding - alarm/distracting	kwelder - salt marsh
2001	Dollard Gr	3	alarm/afleiding - alarm/distracting	kwelder - salt marsh
2002	Lauwersmeer Fr/Gr	1	balts - display	overstromingsgrasland - freshwater flood land
2002	Schiermonnikoog Fr	1	balts - display*	kwelder - salt marsh
2003	Schiermonnikoog Fr	1	balts - display*	kwelder - salt marsh
2005	Sneekermeer Fr	1	balts - display*	overstromingsgrasland - freshwater flood land
2006	Friese Waddenkust Fr	1	alarm/afleiding - alarm/distracting	kwelder - salt marsh
2007	Lauwersmeer Fr/Gr	2	alarm/afleiding - alarm/distracting	overstromingsgrasland - freshwater flood land
2007	Lauwersmeer Fr/Gr	1	balts - display	overstromingsgrasland - freshwater flood land
2008	Lauwersmeer Fr/Gr	1	alarm/afleiding - alarm/distracting	overstromingsgrasland - freshwater flood land
2009	Lauwersmeer Fr/Gr	1	alarm/afleiding - alarm/distracting	overstromingsgrasland - freshwater flood land
2010	Friese Waddenkust Fr	1	alarm/afleiding - alarm/distracting	kwelder - salt marsh
2014	Lauwersmeer Fr/Gr	1	alarm/afleiding - alarm/distracting	overstromingsgrasland - freshwater flood land
2015	Dollard Gr	1	balts - display*	kwelder - salt marsh
2016	Dwingelderveld Dr	1	balts - display	heide - heathland
2017	Rottumeroog Gr	1	alarm/afleiding - alarm/distracting	kwelder - salt marsh
2021	Friese Waddenkust Fr	1	alarm/afleiding - alarm/distracting	kwelder - salt marsh
2022	Dollard Gr	1	alarm/afleiding - alarm/distracting	kwelder - salt marsh
2022	Rottumeroog Gr	1	alarm/afleiding - alarm/distracting	kwelder - salt marsh
2023	Lauwersmeer Fr/Gr	1	nestvondst - nest	overstromingsgrasland - freshwater flood land
2023	Dollard Gr	1	alarm/afleiding - alarm/distracting	kwelder - salt marsh
2024	Lauwersmeer Fr/Gr	1	balts - display*	overstromingsgrasland - freshwater flood land
2024	Lauwersmeer Fr/Gr	1	balts - display*	gemaaid rietland - mown reed land
2024	Dollard Gr	1	alarm/afleiding - alarm/distracting	kwelder - salt marsh
2025	Lauwersmeer Fr/Gr	1	balts - display*	overstromingsgrasland - freshwater flood land

Dr en gemaaid rietmoeras in het Lauwersmeer. In alle gebieden bevonden territoria zich in korte (*ca.* 10-15 cm hoog), grasachtige vegetatie met een pollenstructuur. In de overstromingsgraslanden en op de kwelders ging het om vegetaties met vooral Rood Zwenkgras *Festuca rubra*, Fioringras *Agrostis stolonifera*, Engels Gras *Armeria maritima*, Gewoon Kweldergras *Puccinellia maritima* en Zilte Rus *Juncus gerardii*. Op de waarschijnlijke nestplaatsen in de Dollard en het Lauwersmeer was Fioringras de dominante soort. Zo ook rond het nest in 2023, in combinatie met Zilververschoon *Potentilla anserina*.

DISCUSSIE

Sinds de nestvondst in 1986 (van Dijk & Beemster 1988) zijn 38 gevallen van territoriale Bonte Strandlopers in het noorden van het land vastgesteld. Dit aantal is met enige onzekerheid omgeven. Paren in broedkleed en geschikt habitat, maar zonder enig territoriaal gedrag, zijn hier uitgesloten. Dat geldt niet voor de baltsende paren, terwijl Bonte Strandlopers ook tijdens de trek baltsgedrag kunnen vertonen (Caladine 2020), waarbij niet altijd duidelijk is of dat *schinzii*'s zijn. Wanneer bij baltsende vogels vervolg-waarnemingen ontbreken, zijn ze niet als territoria aanvaard in de database van het landelijke Meetnet Broedvo-

gels. Broedende vogels zijn echter lastig vast te stellen. Van Dijk & Beemster (1988) gaven al aan dat er in 1981, 1983 en 1985 aanwijzingen voor een broedgeval in het Lauwersmeer waren, maar broeden niet met zekerheid kon worden vastgesteld. Bij de vogels die afleidingsgedrag vertoonden (tabel 1) was dat niet anders, terwijl in alle gevallen wel naar een nest werd gezocht.

Het nest in het Lauwersmeer in 2023 werd gevonden door het opvallende gedrag van het mannetje, waardoor het eerder wegvliegende individu een vrouwtje moest zijn dat van een nest kwam. Had het mannetje dit gedrag niet vertoond, dan was dat vrouwtje beschouwd als een individu in broedkleed in geschikt broedhabitat, maar die geen binding met het terrein vertoonde. Dat geeft aan dat het uitsluiten van vogels in broedkleed zonder territoriaal gedrag niet per se terecht hoeft te zijn. Toen het nest een dag later opnieuw werd bezocht, toonde het mannetje zich niet en werd het (ongemarkeerde) nest maar met moeite teruggevonden. Het vrouwtje vloog pas op het allerlaatste moment af. Wanneer niet bekend was geweest dat er een nest lag, was die dag het broedpaar onopgemerkt gebleven. In 2024, dus een jaar later was op 6 mei op exact dezelfde locatie in het Lauwersmeer een baltsend paar in broedkleed aanwezig (R. Kleefstra), maar dat bleef bij een eenmalige waarneming. Het is natuurlijk niet uitgesloten dat daar toch een broedpoging is ondernomen. Zonder afleidingsgedrag – wat de belangrijkste aanwijzing voor de aanwezigheid van een nest is – blijft dat ongewis. Dit alles laat zien

hoe lastig broedgevallen vast te stellen zijn, nog afgezien van de interpretatiecriteria (Vergeer *et al.* 2023) die op de waarnemingen worden losgelaten.

De vegetatie op plekken waar Bonte Strandlopers territoriaal gedrag vertonen en waar in 2023 het nest werd gevonden, bestaat doorgaans uit een korte grasvegetatie met pollenstructuur. Dat komt overeen met beschrijvingen van nestlocaties in o.a. Finland (Soikkoli 1967), Polen (Król 1985), Schotland (Lavers & Haines-Young 1996), Denemarken (Thorup 1998) en beide eerdere nesten in het Lauwersmeergebied (van Dijk & Borrius 1985, van Dijk & Beemster 1988). Het heeft vooral gelijkenis met Deense broedgebieden, bestaande uit een lage vegetatie van hooguit 15 cm, een pollenstructuur en planten als Fioringras en Rood Zwenkgras. De overgrote meerderheid van de nesten lagen daar bovendien op minder dan 50 m van plassen en open water (Thorup 1998). Ook in Schotland werden de hoogste dichtheden op minder dan 100 m van poelen vastgesteld (Lavers & Haines-Young 1996). Van Dijk & Borrius (1985) en Van Dijk & Beemster (1988) beschrijven dat de nesten bij het Lauwersmeer op 50-200 m van de onbegroeide waterrand verwijderd lagen. Het nest bij het Lauwersmeer in 2023 lag op zo'n 400 m van de onbegroeide waterrand van het Jaap Deensgat, maar op amper 150 m bevonden zich plassen in het overstromingsgrasland (afbeelding 4).

Romke Kleefstra

Afbeelding 4. Bonte Strandlopers broeden doorgaans op korte afstand tot plassen en open water. Op de Schildhoek lagen deze plassen op een afstand van hooguit 150 m in het overstromingsgrasland. Lauwersmeer, 17 mei 2023. *Dunlins generally breed close to ponds and open water. At Lake Lauwersmeer, these ponds were located no more than 150 m away from the nest.*

De Bonte Strandloper is in Nederland al zo'n beetje sinds halverwege de vorige eeuw een zeldzame, onregelmatige broedvogel (o.a. Bijlsma *et al.* 2001, Smit 2018). De Duitse populatie, die in de jaren tachtig schommelde tussen de 86 en 114 broedparen, nam in de jaren negentig snel af en komt sinds 2005 zelden nog boven de 10 paren uit (2021 en 2022: 3; dda-web.de). De Deense broedpopulatie nam af van 50 000-100 000 paren aan het einde van de 19^e eeuw naar 170 in 2011-15 (Thorup 2004, 2018). In Zuid-Zweden is de Baltische Bonte Strandloper in 100 jaar tijd van een veelvoorkomende broedvogel in de kustwateren uitgegroeid tot een ernstig bedreigde soort. Rond 2000 ging het om nog 300 paar (Ottoosson *et al.* 2012), waar naar schatting vandaag de dag nog maar 30-40 paar van over zijn (Birdlife.se). In Estland bedroeg de broedpopulatie in 1960 naar schatting 1500 paren, terwijl dat tijdens de laatste atlasperiode in 2003-09 nog maar 150 paren betroffen (Erit 2018). De territoria en nestvondst in Noord-Nederland in de afgelopen 40 jaar (tabel 1) laat zien dat Baltische Bonte Strandlopers zich ondanks de sterk afnemende populatie soms nog kunnen vestigen in ons land. Ook een nestvondst (2019) en paar met jongen (2022) op de Marker Wadden FI laten dat zien (Dreef & van der Winden 2019, 2023). De periode waarin territoriale Bonte Strandlopers worden opgemerkt is doorgaans in mei, maar ook latere waarnemingen van afleidingsgedrag en een nestvondst (zoals op Marker Wadden, 18 juli 2019; Dreef & van der Winden 2019) komen voor. De start van de eileg van het broedpaar in het Lauwersmeer op 11-12 mei 2023 komt sterk overeen met die van Deense broedparen (Thorup 1998). Het blijft in geschikte broedgebieden dus het hele voorjaar opletten geblazen, want hoe zeldzaam ook; broedgevallen zijn niet uitgesloten.

DANKWOORD

Dank gaat in eerste instantie uit naar waarnemers die waarnemingen van territoriale Bonte Strandlopers goed documenteerden. Voor het aandragen van informatie en zijn grote kennis van Baltische Bonte Strandlopers danken we Ole Thorup (tak!). Harvey van Diek (Sovon) kwam op de proppen met de historische foto. Susanne Kühn en Gert Ottens gaven namens de redactie van Limosa waardevol commentaar op het manuscript.

LITERATUUR

- Altenburg W., N. Beemster, K. van Dijk, P. Esselink, D. Prop & H. Visser 1985. Ontwikkeling van de broedvogelbevolking van het Lauwersmeer in 1978-1983. *Limosa* 58: 149-161.
- Bijlsma R.G., F. Hustings & C.J. Camphuysen 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland (Aivifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij, Haarlem / KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Boele A., J.W. Vergeer, J. van Bruggen, B. Goffin, K. Koffijberg, C. van Oostveen, J. Schoppers & D. Jansen 2024. Broedvogels in Nederland in 2023. Sovon-rapport 2024/40. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Calladine J. 2020. Dunlin *Calidris alpina*. In: V. Keller, S. Herrando, P. Voříšek, M. Franch, M. Kipson, P. Milanese, D. Martí, M. Anton, A. Klvaňová, M.V. Kalyakin, H.G. Bauer & R.P.B. Foppen, European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change, p. 354. European Bird Census Council & Lynx Edicions, Barcelona.
- Cramp S. & K.E.L. Simmons 1983. Handbook of the birds of Europe, the Middle East and North Africa: the birds of the Western Palearctic. Vol. 3: Waders to gulls. Oxford University Press, Oxford.
- van Dijk K. & N. Beemster 1988. Tweede zekere broedgeval van de Bonte Strandloper *Calidris alpina* in het Lauwersmeer. *Limosa* 61: 42.
- van Dijk K. & K. Borrius 1985. Broedende Bonte Strandlopers *Calidris alpina* in het Lauwersmeer in 1982. *Limosa* 58: 166.
- Dreef C. & J. van der Winden 2019. Broedvogels en pleisteraars op de Marker Wadden 2017-2019. Rapport 2019-06. Jan van der Winden Ecology, Utrecht.
- Dreef C. & J. van der Winden 2023. Broedvogels en pleisteraars op Marker Wadden 2021-2022. Rapport 2023-01. Camilla Dreef, Amsterdam
- van Eerden M.R., J. Prop & K. Veenstra 1979. De ontwikkeling van de broedvogelbevolking in het Lauwerszeegebied sinds de afsluiting in 1969 t/m 1976. *Limosa* 52: 176-190.
- Erit M. 2018. Niidurüdi *Calidris alpina schinzii*. In: J. Elts, A. Kuus & E. Leibak, Linnuatlas. Eesti haudelindude levik ja arvukus, p. 200-201. Eesti Ornitoloogiaühing, Tartu.
- van Gils J. & P. Wiersma 1996. Family Scolopacidae, species accounts. In: J. del Hoyo, A. Elliott & J. Sargatal (eds), Handbook of the Birds of the World. Vol. 3. Hoatzin to Auks, p. 489-533. Lynx Edicions, Barcelona.
- Haverschmidt F. 1942. Faunistisch overzicht van de Nederlandsche broedvogels. Brill, Leiden.
- Kleefstra R., N. Beemster, W. Bijkerk, M. Bekkema, W. Bil, P. de Boer, R. Bujs, W. van Manen, D. Hoekstra, R. Venderbos & J. Stahl 2025. Analyse van de effecten van bodemdaling op hydrologie, vegetatie, muizen en vogels in het Lauwersmeer in 2024. Sovon-rapport 2025/39 en A&W-rapport 24-165. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen / Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv., Feanwâlden.
- Koffijberg K., T. Bregnballe, J. Frikke, B. Hälterlein, M. Bentzon Hansen, J. Meyer, G. Reichert, J. Umland & T. van der Meij 2022. Breeding birds. In: S. Kloepper & K. Meise (eds), Wadden Sea Quality Status Report. Common Wadden Sea Secretariat, Wilhelmshaven, Germany. qsr.waddensea-worldheritage.org/reports/breeding-birds.
- Król E. 1985. Numbers, reproduction and breeding behaviour of dunlin *Calidris alpina schinzii* at the Reda mouth, Poland. *Acta Ornithologica* 21: 69-93.
- Lavers C.P. & R.H. Haines-Young 1996. The pattern of Dunlin *Calidris alpina* distribution and abundance in relation to habitat variation in the Flow Country of northern Scotland. *Bird Study* 43: 231-239.
- Ottoosson U., R. Ottvall, J. Elmbjerg, M. Green, R. Gustafsson, F. Haas, N. Holmqvist, Å. Lindström, L. Nilsson, M. Svensson, S. Svensson & M. Tjernberg 2012. Fåglarna i Sverige – antal och förekomst. SOF, Halmstad.
- van der Ploeg D.T.E., W. de Jong, M.J. Swart, J.A. de Vries, J.H.P. Westhof, A.G. Witteveen & B. van der Veen 1977. Vogels in Friesland. Deel 2. De Tille, Leeuwarden.
- Reneerkens J., H. Schekkerman, T. Langendoen & M. van Roomen 2025. An exploration of variation in short- and long-term population trends of coastal waterbirds along the East Atlantic Flyway. In: M. van Roomen, G. Citegetse, O. Crowe, T. Dodman, W. Hagemeijer, K. Meise & H. Schekkerman (eds), East Atlantic Flyway Assessment 2023. The status of coastal waterbird populations and their sites, p. 17-25. Wadden Sea Flyway Initiative p/a CWSS, Wilhelmshaven, Germany, Wetlands International, Wageningen, The Netherlands, BirdLife International, Cambridge, United Kingdom.
- Rösner H.U. & S. Delany S. 2009. Dunlin *Calidris alpina*. In: S. Delany, S. Scott, T. Dodman & D. Stroud (eds), An Atlas of Wader Populations in Africa and Western Eurasia, p. 395-404. Wetlands International, Wageningen, the Netherlands.
- Smit C. 2018. Bonte Strandloper *Calidris alpina*. In: Sovon Vogelonderzoek Nederland, Vogelatlas van Nederland, p. 280-281. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.

- Soikkeli M. 1967. Breeding cycle and population dynamics in the dunlin (*Calidris alpina*). *Annales Zoologici Fennici* 4: 158-198.
- Stroud D.A., N.C. Davidson, R. West, D.A. Scott, L. Haanstra, O. Thorup, B. Ganter & S. Delany (compilers) on behalf of the International Wader Study Group. 2004. Status of migratory wader populations in Africa and Western Eurasia in the 1990s. *International Wader Studies* 15.
- Teixeira R.M. 1979. Atlas van de Nederlandse Broedvogels. Natuurmonumenten, 's Graveland.
- Thorup O. 1998. Ynglefuglene på Tipperne 1928-1992. *Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift* 92: 1-192.
- Thorup O. 2004. Status of populations and management of Dunlin *Calidris alpina*, Ruff *Philomachus pugnax* and Black-tailed Godwit *Limosa limosa* in Denmark. *Dansk Ornitologisk Forening Tidsskrift* 98: 7-20.
- Thorup O. 2018. Population sizes and trends of breeding meadow birds in Denmark. *Wader Study* 125: 175-189.
- Vergeer J.W., A. Boele, J. van Bruggen & C. van Turnhout 2023. Handleiding Sovon Broedvogelmonitoring: Broedvogel Monitoring Project en kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Wennerberg L. & S. Bensch S. 2001. Geographic variation in the Dunlin *Calidris alpina* as revealed by morphology, mtDNA and microsatellites. In: L. Wennerberg, Genetic variation and migration of waders, p. 43- 55. PhD thesis. Department of Animal Ecology, Lund University, Sweden.

Romke Kleefstra & Arjan Boele, Sovon Vogelonderzoek Nederland, Toernooiveld 1, 6525 ED Nijmegen;
romke.kleefstra@sovon.nl

Breeding and territorial Baltic Dunlins *Calidris alpina schinzii* in the Dutch Wadden Sea and the northern Dutch provinces over the past 40 years

Since the last breeding record of Baltic Dunlins in the Dutch Wadden Sea area in 1986, no more nests were found in the north of the Netherlands. Territorial birds were, however, regularly observed. In 2023, after 37 years, a nest was found in the Lake Lauwersmeer area. This article lists all cases of territorial Dunlins in the Dutch Wadden Sea and the neighbouring northern Dutch provinces of Groningen, Friesland and Drenthe.

A total of 38 'territories' were documented, of which 23 were based on distraction/alarm behaviour, 14 on displaying individuals/pairs in breeding plumage, and

the nest in 2023 (Tab. 1). Most cases were recorded in the Dutch part of the Dollard estuary (13) and the Lake Lauwersmeer area (12). In 24 cases, the birds inhabited saltwater environment of salt marshes, and in 14 cases, in freshwater environments such as flooded grasslands, heathland, and mown reed beds.

We discuss the completeness of this overview, the observed behaviour of the birds, habitat characteristics, and the population development of *schinzii*'s in countries around the Wadden Sea, Baltic Sea and the Netherlands.